

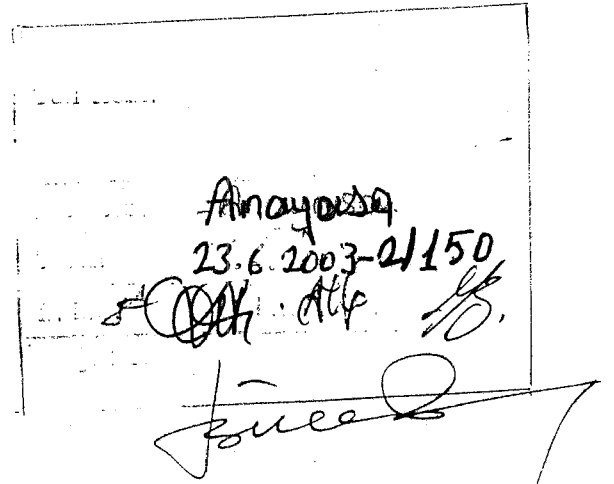
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
ANKARA

30.3.2001 havale tarihli ve Anayasa Komisyonunun 5.4.2001 t.,2/725 Esasında işlem gören **"Seçim Harcamalarında Şeffaflığın Sağlanması Amacıyla 26.4.1961 Tarih 298 Sayılı Kanuna Bazı Hükümlerin Eklenmesine İlişkin Kanun Teklifini"** İctüzüğün 77 inci maddesi uyarınca yeniliyorum.

Gereği arz olunur.

Saygılarımla
Mehmet Kemal Ağar
DYP Genel Başkanı
Elazığ Milletvekili

Ek-1.Yenilenen kadük kanun teklifi örneği.

DOĞRU YOL PARTİSİ	
T.B.M.M. Grup Başkanvekili	
Tarih	30.3.2001
Sayı	3/1-871

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

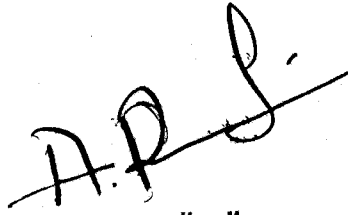
Seçim Harcamalarında Şeffaflığın Sağlanması Amacıyla 26.4.1961 Tarih, 298 Sayılı Kanuna Bazı Hükümlerin Eklenmesine İlişkin Kanun Teklifi Gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

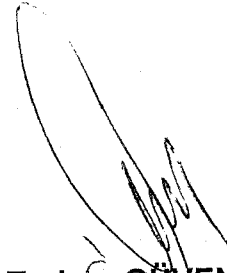
Saygılarımızla.

Nevzat ERCAN
Sakarya Milletvekili
DYP Grup Başkanvekili

Ali Rıza GÖNÜL
Aydın Milletvekili
DYP Grup Başkanvekili

Turhan GÜVEN
İçel milletvekili
DYP Grup Başkanvekili

Ahmet İYİMAYA
Amasya Milletvekili

*Kanunlar
Kanunlar clava Bz
30.3.2001.
Murat SOMMERER*

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Genel Kurul	
Genel Kom.	Anayasa
Tarih	5.4.2001-2/725
K. Md.	K.D.B.Ş.Ş.Ş.
İmza	

GENEL GEREKÇE

Seçim, katılımcı demokrasinin en önemli mekanizmalarından biridir. Millet, karar alma ve çözüm üretme süreçlerine seçim yoluyla etkili olabilmektedir. Seçim, katılımın yegane aracı olmamakla birlikte kuşkusuz ihmalî imkansız bir vasıtasıdır.

Aktif siyasetin aktörlerini (özellikle partileri ve milletvekillerini) milletten başkasına bağımlı kılacak durumlardan korumak gerekir. Bu, kamu ve birey yararının vazgeçilmez gereğidir. Ayrıca seçim, aktörlerin haklı rekabet ortamındaki yarışlarıdır. Hukuk, bu ortam için zorunlu düzenlemeyi yapmalıdır.

Seçimde, serbest ve yönlendirilmemiş iradeye geçerlik tanınabilmesinin ön koşullarından biri de "seçimin finansmanı"dır. Demokratik seçim, bir yönüyle "finansmanı meşru ve saydam" seçimdir.

Kanun Teklifimiz, "seçim finansmanının meşruiyeti ve saydamlığı" sorununda atılmış ilk ciddi adımdır. Teklifte mukayeseli hukuktan faydalanılmış, anayasal yapılanmanın gerekleri gözetilmiştir. "Seçim finansmanından siyasetin finansmanına geçebilmek" için bir Anayasa değişikliğine ihtiyaç vardır. (Anayasa madde 79, 69) Seçim finansmanı ile ilgili yetkilerin iki anayasal organa -öngörülmedik biçimde- bölünmesi, düzenleme ve organizasyon zorluğu yaratmaktadır. Yüksek Seçim Kuruluna veya Anayasa Mahkemesine bağlı yahut bağımsız bir "Siyaset Finansman Kurulu" oluşturulması düşünülebilir.

Öte yandan "siyasal partilerin ve adayların seçim harcamaları ve usullerinin" (Anayasa Madde 69/10) yasayla düzenlenmesinin bir Anayasa emri olmasına rağmen, şimdiye değin adaylar yönünden hiçbir düzenleme yapılmamıştır. Siyasi partilerle ilgili hükümler ise, yetersizdir. Teklifimiz, bir yönüyle Anayasaya uyum gereğidir.

Teklifimizde, "seçim finansmanının tek hesapta görülmesi", "hesaptaki işlemleri belirli kişilerin yapabilmesi", "para hareketlerinin açıklık içinde ve belge düzeni ile yapılması", "Seçim Hesapları Komisyonu", "Müeyyideler" gibi düzenlemeler öngörülmektedir.

Uygulamada belirecek sorunlar, kuralların evrimi ve gelişimi için bir dinamik oluşturacaktır. Saydamlığı daha mükemmel düzeye çıkarmanın bir başka şartı ise, kayıt dışı ekonomi alanını sifıra yaklaştıracak bir ekonomik düzen ulaşabilmektir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki kurumsal Kanunun genel yapısının korunması amacıyla, yeni düzenleme, 7.Bölüme alınmış, izleyen bölümler bölüm numaraları değiştirilerek korunmuştur.

MADDE 2- Yeni düzenlemelerin yer aldığı maddedir. "Harfli madde düzeni", uygulamaları yerleşmiş, uygulayıcı hafızasında olan maddeler yapısının korunmasına yönelik sistemik önlemdir.

Madde 132-A) Parti ve aday, seçim dönemindeki para hareketlerinde şeffaflığı ve hukukiliği sağlamak için bankada seçim hesabı açacaktır. Seçimde kullanılmış ve hesapta yer almayan para hareketine ağır müeyyideler bağlanmıştır.

Madde 132-B) Şirketler dahil, hiçbir tüzel kişi, seçim yardımıyla bulunmayacaktır. Çıkar gruplarının seçimleri etkilememesi ve haklı rekabet ilkesi gereğidir.

Madde 132-C) Kural, ara seçimleri kapsamaz. Finansmanda meşruiyet ve şeffaflık, yeterli kaynağın sağlanmasıyla doğrudan ilgilidir. Siyasette bağımlılık ve yozlaşma sendromlarının da kısmen önüne geçilebilmesi, böylesi bir kaynağı gerekli kılmaktadır.

Madde 132-D) Seçim hesabı düzenini pekiştiren ve müeyyidelere kanıt hazırlayan bir hükümdür.

Madde 132-E) Aynı şekilde, seçim hesabı düzenini pekiştiren ve müeyyidelere kanıt hazırlayan bir hükümdür.

Madde 132-F) Bu komisyonu daha da geliştirerek anayasal organa dönüştürmekte yarar, hatta zorunluluk vardır.

Komisyon, bir inceleme organıdır. Görüş ve önerileri bağlayıcı değildir. Yüksek Seçim Kurulunun kararlarına dayanak ve delil oluşturur. Raporları, seçimin finans düzeninde iyileştirmeleri kolaylaştırır.

Komisyonun statüel hakları, yasama komisyonundaki görüşmeler çerçevesinde taknin olunabilir. (İçtüzük, Mad.87)

Madde 132-G) Seçim finansman düzenine aykırı davranılması halinde uygulanacak müeyyideleri düzenler. Teklifin süreçlerde müzakere aşamasında "finansman düzenine" aykırı davranışlar hakkında (suça iştirakte) ayrıca bir ceza müeyyidesi de öngörülebilir.

Madde 3) Parasal değerleri, bir yasa değişikliğine gidilmeksizin ekonomik şartlara intibakı sağlayan "model kural"dır.

Madde 4) Yürürlük maddesidir.

Madde 5) Yürütme maddesidir.

**SEÇİM HARCAMALARINDA ŞEFFAFLIĞIN SAĞLANMASI
AMACIYLA 26.4.1961 TARİH, 298 SAYILI KANUNA BAZI
HÜKÜMLERİN EKLENMESİNE İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Kanunun "YEDİNCİ BÖLÜM" ünün başlığı "Seçimin Finansmanı" olarak değiştirilmiş, mevcut "Yedinci Bölüm" "Sekizinci Bölüm"; mevcut "Sekizinci Bölüm", "Dokuzuncu Bölüm"; mevcut "Dokuzuncu Bölüm", "Onuncu Bölüm" olarak adlandırılmıştır.

MADDE 2- 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Kanuna, 132 nci maddesinden sonra gelmek üzere, aşağıdaki 132-A, 132-B, 132-C, 132-D, 132-E, 132-F, 132-G maddeleri eklenmiştir.

Özel Seçim Hesabının Açılması:

Madde 132-A: Siyasal partiler ve Milletvekili adayları, seçim dönemlerinde, milli bir bankada, birer "seçim hesabı" açmak zorundadırlar. Bu hesapları, siyasal partiler; Cumhuriyet Başsavcılığına, Anayasa Mahkemesine ve Yüksek Seçim Kuruluna; Milletvekili adayları ise İl Seçim Kurullarına bildirirler. Seçim dönemi gelir ve gider hareketlerinin bu hesap yoluyla yapılması gerekir. Seçim dönemlerinde bu hesapta görülmeyen gelir ve giderler, hukuka aykırı sayılır

Seçim hesapları seçim döneminin başlangıcından itibaren en geç yedi gün içinde açılır ve oy kullanma gününü izleyen resmi günde kapatılır.

Parti seçim hesabında işlem yapma yetkisi, siyasal partinin yetkili yönetim kurulu üyesi ile bu işlerde görevlendirilmiş bir mali müşavire aittir. Milletvekili adayının açtırdığı hesapta işlem yapma yetkisi ise, aday ile kendisi tarafından yetkilendirilmiş bir mali müşavire aittir. Bu hesaplarda başka kişiler yetkilendirilemez ve işlem yapamaz.

Seçimlerde Yardım ve Bağışta Bulunamayacaklar:

Madde 132-B: Hiçbir tüzel kişi, seçimlerde kullanılmak amacıyla veya seçim dönemlerinde siyasal partilere ve Milletvekillerine doğrudan veya dolaylı olarak yardım ve bağışta bulunamazlar; karşılıksız veya düşük fiyatla hizmet ve ayın sunamazlar.

Seçimlerde Devlet yardımı:

Madde 132-C: Milletvekili genel seçimlerinde, seçim döneminden en geç bir ay öncesinde, 22.4.1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun ek-madde 1 hükmündeki şartlarını taşıyan her siyasal partiye, sözü geçen maddedeki miktar kadar, seçim yardımı yapılır. Bu yardım seçim harcamaları dışında kullanılamaz.

Bağış ve Yardımların Sınır ve Usul:

Madde 132-D: Siyasal partilere ve adaylara yapılacak yardım ve bağışların sınırı ile diğer hususlar, Siyasi Partiler Kanunundaki hükümlere tabidir. Bu Kanunun 132-B hükmü saklıdır.

Parasal bağış ve yardımların ekle yapılması, para dışında kalan ayın ve hizmet sunumlarının ise, kayda geçirilmesi gerekir. Özel hesapta işlem yapma yetkisini taşıyanların dışındaki kişilerin kabul salahiyetleri yoktur.

Seçim Harcamaları Tavanı:

Madde 132-E: Hiçbir Milletvekili adayı, 20.000.000.000,- TL.sından fazla seçim harcaması yapamaz. Karşılıksız veya düşük bedelli yayın veya ayın sunumları, gerçek bedelleri tutarında gider sayılır.

Seçim Hesapları Komisyonu:

Madde 132-F: Her seçim dönemi için, Yüksek Seçim Kurulu tarafından, altı üyeden teşekkül eden Seçim Hesapları Komisyonu kurulur. Üyelerin ikisi Yargıtay, ikisi Danıştay, ikisi Sayıştay onursal üyelerinden oluşur.

Seçim Hesapları Komisyonu, seçim hesaplarının, gelir-gider ve harcamaların gerçeğe uygunluğunu ve hukuki durumunu inceler. Yüksek Seçim Kurulunun uygulayacağı müeyyideler konusunda görüş bildirir. Her seçim dönemine ilişkin olarak gözlem ve nerileri içeren genel bir

rapor hazırlar ve birer örneğini Yüksek Seçim Kurulu ile Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne gönderir.

Seçim Hesapları Komisyonunun istemesi üzerine ilgili kamu kuruluşu, uzman ve araç yardımını sağlamak zorundadır.

Seçim harcamaları ile ilgili özel hesap, çek, makbuz asıl veya örnekleri ile diğer evrak ve bilgiler, seçimin bitimini izleyen en geç otuz gün içinde partiler ve adaylar tarafından Seçim Hesapları Komisyonuna gönderilir.

Seçim Hesapları Komisyonu, bir şikayet üzerine veya doğrudan incelemesi ile ortaya çıkacak seçim finansmanı ile ilgili sorunları gerçeğe ve hukuka uygunluk yönünden inceler. Ulaştığı sonucu ve önerdiği müeyyideyi bir raporla Yüksek Seçim Kuruluna sunar.

Seçim Hesapları Komisyonu, bu işleri seçimi izleyen bir yıl içinde sonuçlandırmak zorundadır.

Müeyyideler:

Madde 132-G: Yüksek Seçim Kurulu, Seçim Hesapları Komisyonunun görüşü üzerine, özel seçim hesabını açmayan, bilgileri ve belgeleri süresinde ulaştırmayan yahut seçim harcama tavanını aşan Milletvekili adayının seçilmemiş sayılmasına karar verir.

Yüksek Seçim Kurulu, Seçim Hesapları Komisyonunun görüşü üzerine, özel seçim hesabını açmayan, seçim finansmanının şeffaflığına ve usulü ilişkin bu Kanun hükümlerine aykırı davranan partiye yapılan seçimle ilgili devlet yardımının faiziyle birlikte Hazine'ye iadesine karar verir. İade kararına muhatap parti, izleyen yılda devlet yardımından yararlanamaz.

Bu Kanunun 132-B hükmüne aykırı davrandığı Yüksek Seçim Kurulunun kararı ile sabit tüzel kişiler, seçimi izleyen beş yıl boyunca, devletle ve hiçbir kurum veya kuruluş yahut iştiraki ile doğrudan veya dolaylı olarak taahhüt ilişkisine giremez.

Yüksek Seçim Kurulunun bu maddede sayılan kararları Resmi Gazete ile ülke genelinde dağıtılan bir gazetede yayımlanır.

MADDE 3- 26.4.1961 tarih ve 298 Sayılı Kanuna, aşağıdaki "ek-8" inci madde eklenmiştir.

“Ek Madde 8- Bu Kanunun “132-E” maddesinde yer alan parasal değer, her takvim yılı başından geğerli olmak üzere, o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca tespit ve ilan olunan yeniden değerleme oranında artırılır.”

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.